

Οι λόγοι για τους οποίους δεν γίνονται Επενδύσεις στην Ελλάδα

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ
Θ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΣ*

Οι κυβερνήσεις αλλάζουν αλλά επενδύσεις δεν γίνονται. Ο κ. Πρωθυπουργός το 2016 στην Θεσσαλονίκη, ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, ανέφερε ότι «Η χώρα χρειάζεται μια επενδυτική έκρηξη ύψους 100 δις την επόμενη πενταετία... Πρέπει οι ιδιωτικές επενδύσεις να επιστρέψουν στο 20% του ΑΕΠ». Πέρυσι στο Νταβός, ως πρωθυπουργός πλέον, σε συνέντευξη στο Μπλούμπεργκ στις 23 Ιανουαρίου 2020, επανέλαβε το ίδιο ποσό μόνο που το «άπλωσε» στα 7-8 χρόνια και το προσδιόρισε ως μέγιστο, άρα μπορεί να είναι και λιγότερο.

Πάντως, η πρώτη χρονιά (2019/2020) δεν φαίνεται να πήγε καλά (βλ. πίνακα). Αντί για αύξηση, είχαμε πώση, τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και ως ποσοστό. Ο κ. Πρωθυπουργός είναι «τυχερός», διότι ο κορωνοϊός του επιτρέπει να ισχυριστεί ότι χάσαμε μια χρονιά λόγω της πανδημίας. Θα ήταν δε πολύ «τυχερός» αν η πανδημία είχε αρχίσει λίγο νωρίτερα και περιλάμβανε το δεύτερο μισό του 2019 και το πρώτο τρίμηνο του 2020. Φυσικά το γιατί ο κορωνοϊός -ένα βραχυχρόνιο εμπόδιο- επηρεάζει τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια, με ορίζοντα δεκαετιών, δεν νομίζω ότι ενδιαφέρει κανέναν. Δικαίως το αγνοούν. Όπως δικαίως μας αγνοούν και οι επενδύσεις. Γιατί όμως;

Υπάρχουν τρεις βασικοί λόγοι. Πρώτον, οι Έλληνες δεν θέλουν επενδύσεις. Όπως τεκμηριώνεται στην οικονομική βιβλιογραφία, πολλοί θεωρούν ότι οι επενδύσεις δεν συμβάλλουν στην (οικονομική) ευημερία. Η δική μου δεκαπενταετής θεσμική εμπειρία συμμετοχής σε επιτροπές αναπτυξιακών νόμων και προγραμμάτων αδυνατεί να διαψεύσει αυτή την υπόθεση. Η πλειονότητα των Ελλήνων δεν θέλει επενδύσεις. Αυτοί που κάνουν το μεγάλο «θόρυβο» για την προσέλκυση επενδύσεων είναι μία ισχνότατη μειονότητα. Όλοι ωστόσο προσποιούνται ότι καλοδέχονται τις επενδύσεις.

Ο δεύτερος λόγος είναι ακόμη πιο απλός αν και δεν έχει τύχει της δέουσας προσοχής. Εμείς οι Έλληνες δικαίως θεωρούμε την Ελλάδα έναν παράδεισο. Δεν συμβαίνει το ίδιο και με όλους τους ξένους. Οι πιο πολλοί δεν θέλουν να επενδύσουν στην Ελλάδα, διότι δεν τους ενδιαφέρει. Δεν τους συμφέρει οικονομικά είτε λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν (υποκειμενικοί λόγοι) είτε ανεξάρτητα από αυτές (αντικειμενικοί λόγοι).

Ο τρίτος λόγος είναι αυτός που τυγχάνει μεγάλης δημοσιότητας. Κάποιοι θέλουν να επενδύσουν. Ωστόσο το εγχώριο επενδυτικό κλίμα δεν ευνοεί. Πολλοί,

λανθασμένα, αναφέρουν ως εμπόδια το φορολογικό, τις αδειοδοτήσεις, την έλλειψη ενισχύσεων κ.ά. Αυτά τα επιχειρήματα, που μπορεί να είναι σωστά, δεν εμβαθύνουν στην ουσία του προβλήματος. Το πρόβλημα με τις επενδύσεις δεν είναι η μεγάλη ή μικρή φορολόγηση, το βραχύ ή το μακρύ διάστημα έκδοσης μιας άδειας, η μικρή ή η μεγάλη ενίσχυση, αλλά η αβεβαιότητα. Ο επενδυτής έχει να αντιμετωπίσει πλήθος αβεβαιοτήτων και κινδύνων όταν επιχειρεί μία επένδυση. Το τελευταίο που επιθυμεί είναι να έχει μία επιπρόσθετη αβεβαιότητα από την πολιτική επενδύσεων. Να δώσω ένα

Εξέλιξη επενδύσεων στην Ελλάδα

Έτος	Καθαρές Επενδύσεις (Δις Ευρώ)	ΑΕΠ (Δις Ευρώ)	Επενδύσεις / ΑΕΠ
2015	-11,9	176	-6,74%
2016	-10,8	174	-6,20%
2017	-8,7	177	-4,90%
2018	-9,7	180	-5,39%
2019	-10,4	183	-5,69%
2020	-11,3	165	-6,88%
2021	-10,0	174	-5,77%
2022	-9,0	181	-4,97%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

παράδειγμα. Κανένας σοβαρός επιχειρηματίας δεν θα διστάσει να επενδύσει επειδή μία άδεια θα κάνει ένα χρόνο ή πέντε χρόνια να βγει. Διστάζει, διότι δεν ξέρει σε πόσα χρόνια θα βγει. Το ίδιο ισχύει για την φορολογία και για τις ενισχύσεις.

Υπάρχει και ένας τέταρτος λόγος που θα τον θέσω υπό τη μορφή ερωτήματος. Λίγοι αμφισβητούν την καλή πρόθεση της σημερινής κυβέρνησης. Ναι, θέλουν. Μπορούν; Έχουν την ικανότητα; Αυτό αφορά τον πρωθυπουργό, τους υπουργούς, και όλους τους συνεργάτες τους. Αν κρίνουμε από τα μέχρι τώρα αποτελέσματα και τους στόχους που ο ίδιος ο πρωθυπουργός έχει θέσει, μάλλον τους λείπει η ικανότητα. Μήπως τελικά αυτό εξηγεί τις δυσοίχνες προβλέψεις του πίνακα για το 2021 και 2022 που μας δίνει η ΕΕ.

*Ο Γρηγόρης Θ. Παπανίκος είναι οικονομολόγος